

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет математики, природничих наук та технологій
Кафедра природничих наук і методик їхнього навчання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

«29» серпня 2024



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК ПП-02 Педагогіка та методика викладання хіміко-біологічних
дисциплін у ЗВО

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

(шифр, назва галузі)

Спеціальність: 014.06 «Середня освіта (Хімія)»

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма «Середня освіта (хімія, біологія та здоров'я людини)»

(назва)

Форма навчання денна

(денна, заочна,)

2024 – 2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни Педагогіка та методика викладання хіміко-біологічних дисциплін у ЗВО розроблена на основі освітньо-професійної (назва навчальної дисципліни)

програми «Середня освіта (Хімія, Біологія та здоров'я людини)», навчального (назва ОПП)

плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістра за спеціальністю 014.06 «Середня освіта (Хімія)» (шифр і назва спеціальності)

Розробники:

Плющ Валентина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри природничих наук і методик їхнього навчання;

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Протокол № 2 від «29» серпня 2024 року

Завідувач кафедри природничих наук і методик їхнього навчання



(підпис)

Сальник І.В.

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни Педагогіка та методика викладання хіміко-біологічних дисциплін у ЗВО для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта (Хімія)». – ЦДУ імені В. Винниченка, 2024. – 20 с.

© Плющ В.М.,
© Дефорж Г.В., 2024 рік
© ЦДУ імені В. Винниченка,
2024 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва)	Нормативна		
Індивідуальне навчально-дослідне завдання <small>(назва)</small>	Спеціальність: <u>014.06 «Середня освіта (Хімія)»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки		
		1-й	-й	
Загальна кількість годин 120		Семестр		
		2-й	-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 4 самостійної роботи студента – 6	Освітня програма: <u>«Середня освіта (Хімія, Біологія та здоров'я людини)»</u> (шифр і назва)	Лекції		
		24 год.	год.	
		Практичні, семінарські		
		20 год.	год.	
		Лабораторні		
		Рівень вищої освіти: <u>другий (магістерський)</u>	- год.	год.
			Самостійна робота	
			76 год.	год.
			Вид контролю:	
Залік	Екзамен/ залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми здобуття освіти – 37% / 63%

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає у ознайомленні з концепцією, теорією, методологією та методикою викладання хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини у ЗВО; формуванні вміння розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи форми, методи та види роботи, необхідні для досягнення поставлених цілей; озброєнні теоретичними та практичними знаннями з урахуванням нових досягнень методичної науки, перспективного досвіду роботи викладачів закладів вищої освіти; дидактичними основами відбору змісту, структуруванням навчального матеріалу з хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини; засвоєнні та вдосконаленні досвіду самостійної розробки та застосування педагогічних, методичних і дидактичних знань, умінь і навичок та можливостей їх ефективної передачі; розвиток інтересу до викладацької діяльності, спонукання майбутніх викладачів до педагогічної творчості, партнерської міжособистісної взаємодії та ділової комунікації.

Завдання :

- підготовка до майбутньої професійно-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти;
- формування здатності і готовності майбутніх фахівців до викладацької роботи;
- формування усвідомлення внутрішніх механізмів освітнього процесу у закладі вищої освіти;
- формування у студентів системи знань, умінь та навичок викладання хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини у ЗВО;
- формування вміння наукового аналізу сутності сучасних методик викладання хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини у закладах вищої освіти;
- формування умінь та навичок у відборі змісту та моделюванні структури хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини;
- формування умінь та навичок володіння формами, методами та інноваційними освітніми технологіями викладання хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини у ЗВО.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність:	
Здатність розв'язувати дослідницькі та/або інноваційні задачі навчання хімії, біології та здоров'я людини у сфері загальної середньої та вищої освіти	
Загальні	Фахові/ Спеціальні (предметні)
ЗК 1. Знання та розуміння предметної області і професійної діяльності.	СК 4. Здатність використовувати знання сучасних питань цитології та гістології в професійній діяльності та усвідомлювати значущість єдності походження живих істот через подібність будови клітин організмів різних царств та біогенетичний закон.
ЗК 2. Володіння навичками критичного мислення.	
ЗК 3. Володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію.	
ЗК 4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні	
	СК 5. Здатність використовувати знання про здоров'я людини, історію та

<p>технології.</p> <p>ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, у тому числі, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, особистісного та професійного розвитку.</p> <p>ЗК 7. Здатність до виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості, застосовувати кращі практики у професійній діяльності, генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 8. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини і громадянина, проявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності.</p> <p>ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.</p> <p>ЗК 10. Здатність до застосування наукового світогляду в різних сферах життя, що ґрунтується на розумінні розвитку людського буття, суспільства, природи та духовної культури.</p> <p>ЗК 11. Здатність працювати автономно, ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності</p>	<p>розвиток здоров'язбереження в професійній діяльності, та значущість інтеграційних зв'язків з іншими природничими дисциплінами.</p> <p>СК 6. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в професійній діяльності, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.</p> <p>СК 7. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в професійній діяльності, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.</p> <p>СК 8. Здатність використовувати загальні психолого-педагогічні, дидактичні, спеціальні та методичні знання про закономірності навчання хімії, біології та здоров'я людини в професійній діяльності.</p> <p>СК 9. Здатність реалізовувати практичні вміння: проєктувальні, конструктивні, адаптаційні, гностичні, мотиваційні, дослідницькі, професійно-комунікативні в сфері професійної діяльності.</p> <p>СК 10. Здатність використовувати різні стратегії комунікації державною та іноземною мовами в сфері професійної діяльності та системного сприйняття педагогічної діяльності.</p> <p>СК 11. Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси в сфері професійної діяльності.</p> <p>СК 12. Здатність створювати та застосовувати інноваційні технології в сфері професійної діяльності, в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.</p> <p>СК 13. Здатність до педагогічного</p>
---	---

	<p>партнерства в професійній та науковій діяльності, саморозвитку та навчання впродовж життя.</p> <p>СК 14. Здатність управляти освітнім процесом у сфері професійної діяльності, що потребує нових стратегічних підходів, з урахуванням аспектів соціальної етичної відповідальності.</p> <p>СК 15. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, провадити дослідження та/або інноваційну діяльність з метою розвитку нових знань та процедур у сфері професійної діяльності.</p> <p>СК 16. Здатність усвідомлювати перспективу власного професійного розвитку, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи подальшого професійного розвитку.</p> <p>СК 17. Здатність провадити науково-педагогічні дослідження з теорії та методики навчання хімії, біології та здоров'я людини.</p> <p>СК 18. Здатність провадити освітню діяльність у закладах вищої освіти.</p>
--	--

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 4. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності (спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметна спеціальність 014.06 Середня освіта (Хімія) у поєднанні з предметною спеціальністю 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). або галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, що є основою для оригінального мислення та проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань і процедур, критичне осмислення проблем у галузі освіти.

ПРН 5. Застосовувати уміння/навички розв'язання проблем навчання хімії, біології та здоров'я людини, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.

ПРН 6. Інтегрувати знання з хімії, біології та здоров'я людини та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах навчання цих дисциплін у сфері професійної діяльності.

ПРН 7. Розв'язувати проблеми навчання хімії, біології та здоров'я людини у нових або незнайомих освітніх середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ПРН 8. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН 9. Створювати інноваційне інформаційно-освітнє середовище для навчання хімії, біології та здоров'я людини в закладах загальної середньої освіти або в закладах вищої освіти, адаптувати його до різних умов реалізації освітнього процесу.

ПРН 10. Розробляти навчально-методичне забезпечення та викладати освітні компоненти хімії, біології та здоров'я людини в закладах вищої освіти.

ПРН 11. Планувати, організувати і здійснювати науково-педагогічні дослідження з теорії та методики навчання хімії, біології та здоров'я людини; аналізувати, узагальнювати й презентувати результати дослідження; робити обґрунтовані висновки.

ПРН 12. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу.

ПРН 13. Об'єктивно оцінювати результати діяльності здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу в сфері професійної діяльності, проводити педагогічну експертизу, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності.

ПРН 14. Організувати навчання хімії, біології та здоров'я людини та управляти освітнім процесом, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців у стандартних, нестандартних та невизначених умовах.

ПРН 15. Працювати самостійно та незалежно, приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за їх наслідки, діяти чесно та добросовісно, уникаючи плагіату, корупції та інших форм недобросовісної поведінки.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Організація освітнього процесу у закладах вищої освіти

Тема 1. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу у закладах вищої освіти. Вища освіта в Україні: стан, тенденції та перспективи розвитку. Особливості змісту, планування та організація освітнього процесу у закладах вищої освіти. Освітньо професійна програма (ОПП). Навчальний план підготовки студентів. Цикли навчальних дисциплін. Нормативні і вибіркові дисципліни. Навчальна та робоча програми, силабус. Компоненти змісту навчальної дисципліни.

Тема 2. Суб'єкти освітнього процесу вищої освіти.

Особливості педагогічної діяльності в ЗВО. Напрями науково-педагогічної діяльності викладача хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини: навчальна робота, науково-методична робота, організаційна методична, науково-дослідна робота, виховна робота. Характеристика навчально-пізнавальної діяльності студентів. Аналіз форм навчально-пізнавальної діяльності студентів

хіміко-біологічних спеціальностей ЗВО. Сутність етапів формування творчої особистості майбутнього фахівця в галузі хімії, біології та здоров'я людини.

Модуль 2. Методика викладання хіміко-біологічних дисциплін у закладах вищої освіти.

Тема 3. Загальні питання методики викладання хімії, біології та здоров'я людини у закладах вищої освіти.

Професійні компетентності викладача хімії, біології та здоров'я людини вищої школи. Науково-теоретичні основи побудови курсів хімії, біології та здоров'я людини вищої школи. Стандарти вищої освіти і принципи відбору і побудови змісту навчальних дисциплін хімії, біології та здоров'я людини.

Загальна характеристика організаційних форм навчання хімії, біології та здоров'я людини в ЗВО. Особливості організації і проведення лекцій як ОФН і методу навчання у ЗВО. Види лекцій та їх структура. Організаційна підготовка до лекційних занять з хімії, біології та здоров'я людини. Лабораторно-практичні заняття як ОФН у ЗВО. Особливості та методика організації лабораторних, практичних та семінарських занять при хімії, біології та здоров'я людини у ЗВО. Методи навчання хімії, біології та здоров'я людини у ЗВО. Засоби навчання хімії, біології та здоров'я людини у ЗВО. Демонстраційний експеримент. Види навчання: електронне-навчання, навчання Off-лайн, онлайн-навчання, змішане навчання, перевернуте навчання, дистанційне навчання, синхронне навчання, асинхронне навчання, адаптивне навчання, інклюзивне навчання. Інноваційні технології навчання: інтерактивні освітні технології; різнорівневе (диференційоване навчання); проблемне навчання; технологія навчання в співпраці; проектне навчання; ігрові технології навчання; гейміфікація; веб-квест; кейс-метод; мобільне навчання; бріколаж. Вимоги до особистості педагога.

Самостійна робота студентів при вивченні хімії, біології та здоров'я людини; види, особливості і методика організації. Сутність понять «самостійна робота студентів» (СРС). Характеристика загальних вимог до організації СРС. Сутність поняття «самостійність», її види. Характеристика видів самостійних робіт. Аналіз форм СРС, які реалізуються в навчальному процесі вищої освіти. Принцип індивідуальності. Форми і прийоми залучення студентів до індивідуальної роботи. Консультації як допоміжні ОФН.

Навчальні практики з хімії, біології та здоров'я людини у ЗВО: види, завдання, зміст, способи організації та особливості проведення. Виробнича практика. Характеристика видів практичної діяльності студентів під час навчальних і виробничих практик. Форми звітної документації. Характеристика прийомів поточного та підсумкового контролю результатів практики.

Місце курсових та кваліфікаційних робіт у підготовці здобувачів вищої освіти. Реалізація наукової складової вищої освіти

Система діагностики навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з хімії, біології та здоров'я людини. Перевірка і корекція знань і вмінь студентів. Роль перевірки рівня успішності навчання студентів. Види і форми контролю знань, вмінь і навичок та система оцінних шкал. Поточний та підсумковий контроль. Загальна характеристика Європейської кредитно-трансферної системи. Методика складання завдань контрольних робіт. Науково-методичні підходи до навчання хімії, біології та здоров'я людини.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	Конс.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Організація процесу навчання у вищій школі												
Нормативне забезпечення освітнього процесу у вищій школі.	12	2	2			8						
Особливості змісту, планування та організація освітнього процесу у закладах вищої освіти.	8	2				6						
Навчальна та робоча програми, силабус. Компоненти змісту навчальної дисципліни.	10	2	2			6						
Особливості педагогічної діяльності в ЗВО. Напрями науково-педагогічної діяльності викладача хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини	10	2	2			6						
Разом за Модулем 1	40	8	6			26						
Модуль 2. Методика викладання хімії у закладах вищої освіти.												
Професійна компетентність викладача хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини ЗВО	9	2				7						
Науково-теоретичні основи побудови курсів хімії, біології та здоров'я людини вищої школи.	15	4	4			7						

Основні форми організації освітнього процесу у вищій школі.	11	2	2			7						
Сучасні методи, методики та технології навчання у закладах вищої освіти	11	2	2			7						
Самостійна робота студентів при вивчення хімії, біології та здоров'я людини	11	2	2			7						
Навчальні практики з хіміко-біологічних дисциплін у ЗВО. Виробнича практика.	11	2	2			7						
Система діагностики навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з хімії, біології та здоров'я людини	12	2	2			8						
Разом за Модулем 2	80	16	14			50						
Усього годин	120	24	20			76						
ІНДЗ												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин	120	24	20			76						

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Нормативне забезпечення освітнього процесу у вищій школі.	2
2	Особливості змісту, планування та організація освітнього процесу у закладах вищої освіти.	2
3	Навчальна та робоча програми, силабус. Компоненти змісту навчальної дисципліни.	2
4	Особливості педагогічної діяльності в ЗВО. Напрями науково-педагогічної діяльності викладача хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини	2

5	Професійна компетентність викладача хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини ЗВО	2
6	Науково-теоретичні основи побудови курсів хімії, біології та здоров'я людини вищої школи.	4
7	Основні форми організації освітнього процесу у вищій школі.	2
8	Сучасні методи, методики та технології навчання у закладах вищої освіти	2
9	Самостійна робота студентів при вивченні хімії, біології та здоров'я людини; види, особливості і методика організації	2
10	Навчальні практики з хіміко-біологічних дисциплін у ЗВО. Виробнича практика.	2
11	Система діагностики навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з хімії, біології та здоров'я людини у ЗВО	2
	Разом	24

4.2. Тематика практичних занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Нормативне забезпечення освітнього процесу у вищій школі.	2
2	Навчальна та робоча програми, силабус. Компоненти змісту навчальної дисципліни.	2
3	Особливості педагогічної діяльності в ЗВО. Напрями науково-педагогічної діяльності викладача хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини	2
4	Науково-теоретичні основи побудови курсів хімії, біології та здоров'я людини вищої школи.	4
5	Основні форми організації освітнього процесу у вищій школі.	2
6	Сучасні методи, методики та технології навчання у закладах вищої освіти.	2
7	Самостійна робота студентів при вивченні хімії, біології та здоров'я людини	2
8	Навчальні практики з хіміко-біологічних дисциплін у ЗВО. Виробнича практика.	2
9	Система діагностики навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з хімії, біології та здоров'я людини у ЗВО	2
	Разом	20

4.3. Тематика лабораторних занять

4.3.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Нормативне забезпечення освітнього процесу у вищій школі.	8
2	Особливості змісту, планування та організація освітнього процесу у закладах вищої освіти.	6
3	Навчальна та робоча програми, силабус. Компоненти змісту навчальної дисципліни.	6
4	Особливості педагогічної діяльності в ЗВО. Напрями науково-педагогічної діяльності викладача хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини	6
5	Професійна компетентність викладача хіміко-біологічних дисциплін та здоров'я людини ЗВО	7
6	Науково-теоретичні основи побудови курсів хімії, біології та здоров'я людини вищої школи.	7
7	Основні форми організації освітнього процесу у вищій школі.	7
8	Сучасні методи, методики та технології навчання у закладах вищої освіти.	7
9	Самостійна робота студентів при вивченні хімії, біології та здоров'я людини; види, особливості і методика організації	7
10	Навчальні практики з хімії, біології та здоров'я людини у ЗВО. Виробнича практика.	7
11	Система діагностики навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з хімії, біології та здоров'я людини у ЗВО	8
	Усього годин	76

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни Педагогіка та методика викладання хімії, біології та основ здоров'я у ЗВО передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проєктний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проектно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (вправи; практичні завдання).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Види контролю:

Поточний (усне опитування та тестування, захист робіт, самостійної роботи студентів, письмовий поточний контроль за індивідуальними завданнями; письмові звіти; письмові контрольні роботи).

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Практичні заняття: проводяться в активній формі із застосуванням квазіпрофесійної діяльності, мікрОВикладання, дискусій та мають на меті систематичну перевірку розуміння та ступеня засвоєння теоретичного матеріалу студентом, вміння використовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань.

Модульний контроль проводиться на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з змістового модуля.

Підсумковий контроль проводиться у формі **екзамену**. Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів: – поточного контролю, самостійної роботи та екзамену. Усім

студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни за кредитно-трансферною накопичувальною системою (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та оцінки за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно), за шкалою ЄКТС – підсумки семестрового контролю заноситься у Відомість обліку успішності, Залікову книжку студента. Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем. У випадку отримання менше 60 балів (FX,F в ЄКТС) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

Критерії оцінювання знань на практичних заняттях

4 бали. Студент має глибокі знання з тем практичних занять. Доповідь змістовна, ґрунтовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент використовував творчий підхід, не обмежуючись тільки матеріалами підручника або лекції. Під час практичного заняття студент активно приймає участь в дискусіях та доповнює відповіді інших. Протягом відповіді активно використовує приклади для кращого розуміння матеріалу. Під час заняття вдало поєднує теоретичні знання та практичні вміння з даної дисципліни. Приймає активну участь у розв'язанні розрахунково-графічних робіт.

3,5 бали. Студент має міцні ґрунтовні знання. Доповідь змістовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент не обмежується тільки матеріалами лекції. Під час практичного заняття студент приймає участь при обговоренні поставленого питання. Протягом відповіді може використати приклади для кращого розуміння матеріалу. Проте існують незначні помилки при змогах застосувати отримані знання в практичній діяльності.

3 бали. Студент знає програмний матеріал повністю. Доповідь відповідає вимогам. Студент своєчасно готується до заняття. Під час заняття студент відповідає на поставлені запитання. Проте існують проблеми з застосуванням прикладів з практичної діяльності. Існують певні помилки в трактуванні поставленого питання, не вміє самостійно та творчо мислити, не може вийти за межі теми.

2,5 бали. Студент знає тему заняття, має уявлення про навчальний матеріал, але його знання мають загальний характер. Вміє відповідати на окремі поставлені запитання. При обговоренні інших питань практичного заняття не приймає активної участі і не може привести приклади застосування матеріалу на практиці.

2 бали. Студент знає основну тему заняття, має уявлення про поставлене питання, але його знання мають загальний характер. Відповіді базуються лише тільки на лекційному курсі і практично не підкріплені прикладами. Має певні прогалини в інших темах, на яких базується матеріал практичного заняття.

1 бал Студент має фрагментарні знання, не володіє програмним матеріалом. Відповіді на всі поставлені запитання не повні або взагалі відсутні. При відповіді часто зупиняється і не може додатково відповідати на запитання.

0 балів. Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працює в аудиторії, не готовий відповідати на будь-яке запитання з теми практичного заняття.

Критерії оцінювання повідомлення (доповіді) за темами самостійної роботи
При оцінці відповіді звертається увага на наступні компоненти:

- актуальність описаної проблеми та реальність запропонованого механізму вирішення даної проблеми;
- розкриття проблеми на теоретичному рівні (у порівнянні і з обґрунтуваннями);
- подання власної точки зору (позиції, ставлення) при розкритті проблеми;
- логіка в аргументації своєї точки зору, врахування реальних обставин суспільного життя та власного життєвого досвіду, практичного досвіду;
- оригінальність підходу до вирішення проблем;
- узгодженість в тексті ключових тез та аргументів, термінологічних понять.

2 бали	Огляд у письмовому вигляді всіх питань самостійної роботи, передбачених програмою, виступи на практичних заняттях з доповідями за питаннями самостійної роботи, підготовка реферативної роботи та виступ на практичному занятті, підготовка презентації
1,5 бали	Виконання зазначених завдань самостійної роботи, однак не в повному обсязі, а в такому, що становить 80-90 % від запропонованих завдань
1 бал	Підготовка письмових робіт у повному обсязі та підготовка реферативної роботи (без виступу на практичних заняттях)
0,5 бала	Підготовка письмових робіт та виступи на практичних заняттях у обсязі 50 % підготовка реферативної роботи (без виступу на практичному занятті)
0 балів	Підготовка письмових робіт у обсязі 50 % та підготовка реферативної роботи (без виступу на практичному занятті)

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти Приклад для заліку

Теми				Екзамен	Всього
T1	T2	T3	МКР		
10	10	30	10	40	100

T1, T2 ... T14 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Вельчева Л.Г. Методика викладання біології у вищих навчальних закладах: навчальний посібник. Мелітополь, Вид-во МДПУ, 2015, 102 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
3. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 396 с.
4. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КІІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
5. Есарева З.Ф. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. Для студентів вузів – К.: Центр навчальної літератури, 2007. 232 с.
6. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, ротاپронт, 2014. 200 с.
7. Максимов О.С. Методика викладання хімії у вищих навчальних закладах: Підруч. для студентів хім. спеціальностей вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації. Мелітополь, 2014. 91с.
8. Максимов О.С. Методика викладання хімії: Практикум: Навч. посіб. К.: Вища школа, 2004. 167с.: іл.
9. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.
10. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / О.В. Малихін, І.Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г.І. Матукова. Київ: КНТ, 2014. 262 с.
11. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Навч. посіб. К. : ЧП, 2007. 211 с.
12. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
13. Нагаєв В.М. Університетська освіта: навчальний посібник. Х. «Смугаста типографія», 2015. 214 с.

14. Ординський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Центр учбової літератури, 2009. 372 с.
15. Резван О. Методика викладання у вищій школі. Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. 152 с.
16. Староста В. І. Проведення занять з хімії в середніх та вищих навчальних закладах. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Вежа, 2011. 232 с.
17. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі. Методичні рекомендації. Івано-Франківськ, 2016. 65 с.
18. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
19. Технологія навчання біології: навчальний посібник / укл.: Турай О.І., Русняк Т.М. Чернівці: «Рута», 2005. 112 с.
20. Туркот Т.І. Педагогіка та психологія вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот, О.А. Коновал. Херсон: Олді-плюс, 2013. 466 с.
21. Туркот, Т.І. Психологія і педагогіка вищої школи: навчальний посібник / Т.І. Туркот. Херсон: Олді-плюс, 2013. – 516 с.
22. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М.М. Фіцула – К.: Академвидав, 2010. – 456 с.
23. Шульдик В.І. Методика навчання біології. практикум у модулях: Навч.-метод. посібник. – Умань: «Алмі», 2004. – 120 с.

Допоміжна

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 3-тє видання, виправлене. Київ: Академвидав, 2015. 304 с.
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / За ред. проф. І.В. Зайченка. - Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с
3. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
4. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні: монографія / Нац. акад. пед. наук України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. М. Топузов (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 384 с.
5. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вашої школи : [підручник для студентів вищих навчальних закладів] / І.В. Зайченко, В.М. Теслюк, А.А. Каленський. - Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. - 484 с.
6. Прищак, М. Д. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій / М. Д. Прищак, О. Б. Залюбівська. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.
7. Січкаренко Г. Г. Трансформації вищої освіти в незалежній Україні : моногр. / Г. Г. Січкаренко. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. 362 с. 20.
8. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко,

- Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка-Харків:«Міськдрук», НТУ «ХП», 2016.-284 с.
9. Технології дистанційного професійного навчання. Методичний посібник / [О. В. Базелюк, О. М. Спирін, Л. М. Петренко, А. А. Каленський та ін.]. - Житомир: «Полісся», 2018.- 160 с.

Інформаційні ресурси (перелік інформаційних ресурсів)

1. Наказ про режим організації освітнього процесу в Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка на 2023-2024 навчальний рік URL: <http://surl.li/kzilq>
2. Положення про організацію освітнього процесу в Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка на 2023–2024 навчальний рік. Протокол № 1 від 28 серпня 2023 року. URL: <http://surl.li/kzilm>
3. Положення про організацію оцінювання якості освітньої діяльності викладачів при вивченні навчальних дисциплін у Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка. Протокол № 9 від 26 грудня 2022 р. URL: <http://surl.li/kzijz>
4. Положення про організацію практичної підготовки в Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка. Протокол № 2 від 31 серпня 2020 р. URL: <http://surl.li/kziku>
5. ПОЛОЖЕННЯ про освітні програми в Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка. Протокол № 4 від 26 вересня 2022 р. URL: <http://surl.li/kzikz>
6. Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін у Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка. Протокол № 6 від 28.11.2022 р. URL: <http://surl.li/kzild>
7. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка. Протокол № 4 від 26 вересня 2022 р. URL: <http://surl.li/kziki>
8. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: постанова КМУ № 1341 від 23.11.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p#Text>
9. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: постанова КМУ № 1341 від 23.11.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
10. Рекомендації з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти: Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 09.07.2018 № 1/9-434. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-434729-18#Text>
11. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти: веб-сайт. URL: <http://naqa.gov.ua> (дата звернення: 24.05.2020).

12. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

13. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).

Норми етичної поведінки. Відповідно до діючого в Центральнорукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка [Положення про академічну доброчесність](#), всі учасники освітнього процесу в університеті повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, [Статуту](#) і [Правил внутрішнього розпорядку](#) Центральнорукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності; підвищувати престиж університету досягненнями в навчанні та науково-дослідницькій діяльності; дбайливо ставитися до університетського майна.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Студенти не видають за свої результати роботи інших людей. При використанні чужих ідей і тверджень у власних роботах обов'язково посилаються на використані джерела інформації. Під час оцінювання результатів навчання не користуються недозволеними засобами, самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні заняття курсу. Регулярне відвідування аудиторних занять, активна участь в обговоренні розглянутих питань, відпрацювання пропущених занять в назначений викладачем час з дозволу деканату, допуск до практичних є обов'язковим.

Політика виставлення балів. Кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не складання студентом завдання бали за нього не нараховуються. Лекції не відпрацьовуються, але інформація отримана під час лекційних занять значно спрощує підготовку до практичних занять, колоквиумів, екзамену. В разі несвоєчасного виконання передбачених робочою навчальною програмою завдань, студент зобов'язаний повністю виконати завдання і здати його викладачу. Лише

після цього йому буде нарахована передбачена за цей вид діяльності кількість балів. Форму і час відпрацювання студент та викладач взаємопогоджують.

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом закладу вищої освіти і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.

2. Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри і затверджується завідувачем кафедри.

3. Формат бланка – А4 (210×297 мм).